

หลักการและเหตุผล

จากการศึกษาพบว่า โรคมะเร็งเป็นปัญหาที่คุกคามสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะโรคมะเร็งปากมดลูกซึ่งเป็นสาเหตุการตายอันดับแรกของสตรีไทย รองลงมาคือ โรคมะเร็งเต้านม สาเหตุที่ทำให้สตรีเป็นโรคมะเร็งมีหลายสาเหตุด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นกรรมพันธุ์ วิถีชีวิต การบริโภคและผู้ป่วยที่มารับการรักษายาบาลส่วนใหญ่มักจะมาเมื่ออยู่ในระยะที่รุนแรงยากต่อการรักษาแล้ว ส่งผลให้การรักษาไม่ได้ผลเท่าที่ควรและมีค่าใช้จ่ายในการรักษาสูง

องค์การอนามัยโลกประมาณการณ์ว่า ขณะนี้ทั่วโลกในทุก ๒ นาที จะมีผู้หญิงเสียชีวิตจากมะเร็งปากมดลูก จำนวน ๑ ราย สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดโรคมะเร็งปากมดลูก เกิดจากการติดเชื้อไวรัสเอชพีวี (HPV: Human Papilloma Virus) หรือที่ชาวบ้านเรียกว่าไวรัสหูดที่บริเวณอวัยวะเพศ โดยเฉพาะที่ปากมดลูก เมื่อติดเชื้อไวรัสชนิดนี้แล้ว จะค่อยๆ ก่อตัวเกิดความผิดปกติที่ปากมดลูก ไม่รู้สึกเจ็บปวด ระยะแรกจะไม่มีอาการ แต่เมื่อเป็นมะเร็งแล้ว จะมีอาการผิดปกติปรากฏ เช่น ประจำเดือนมามากผิดปกติ มีเลือดออกหลังหมดประจำเดือนแล้ว ตกขาวผิดปกติ มีกลิ่นเหม็น ลักษณะคล้ายหนอง อาจมีเลือดออกปนมาด้วย หากอยู่ในระยะลุกลาม จะทำให้เกิดอาการชาวม ปวดหลังรุนแรง ปวดก้นกบและต้นขา ถ่ายอุจจาระและปัสสาวะเป็นเลือดทั้งนี้ กลุ่มสตรีสามารถดูแลและป้องกันตนเองจากโรคมะเร็งเต้านมและมะเร็งปากมดลูกตั้งแต่ระยะแรกได้ โดยการตรวจเต้านมด้วยตนเองเป็นประจำทุกเดือนและตรวจมะเร็งปากมดลูกโดยการทำ Pap smear ทุก ๕ ปี แต่จากการสำรวจการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในสตรีช่วงอายุ ๓๐ - ๖๐ ปีของตำบลพร่อน ปีงบประมาณ ๒๕๕๘ พบว่า สตรีรายใหม่ในรอบ ๕ ปี ได้รับการตรวจคัดกรองน้อยมาก เนื่องจากสาเหตุต่างๆ เช่น ความอาย มีความคิดว่าตนเองไม่ได้ป่วยหรือกลัวว่าเมื่อทราบว่าเป็นผู้ป่วยแล้วจะรับไม่ได้ ทำให้ร่างกายทรุด ป่วยหนักเร็วขึ้น

ดังนั้น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านโคกยาง ตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมและการป้องกันมะเร็งเต้านมและมะเร็งปากมดลูกโรคให้กับสตรีกลุ่มเป้าหมาย และเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ลดค่าใช้จ่ายในการรักษาโรค ตลอดจนทรัพยากรที่จะต้องใช้ในการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็ง จึงได้จัดทำโครงการรู้เร็วรู้ทันเพื่อการป้องกันมะเร็งปากมดลูกและมะเร็งเต้านม ประจำปี ๒๕๖๐ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านโคกยาง อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ขึ้น

วิธีดำเนินการ

๑. สสำรวจกลุ่มเป้าหมาย
๒. แต่งตั้งทีมคณะทำงานในพื้นที่
๓. ประชาสัมพันธ์และเชิญชวนกลุ่มเป้าหมายและติดตามกลุ่มเป้าหมาย
๔. รณรงค์ตรวจคัดกรองเชิงรุกและให้ความรู้เรื่องมะเร็งปากมดลูกและมะเร็งเต้านม
๕. ส่งต่อเพื่อรับการรักษอย่างต่อเนื่อง
๖. ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการตรวจคัดกรองโรคมะเร็งปากมดลูกและโรคมะเร็งเต้านมอย่างต่อเนื่องในชุมชน
๗. สรุปและประเมินผลโครงการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. สตรีอายุ ๓๐ - ๖๐ ปี มีความรู้และตระหนักในการตรวจคัดกรองมะเร็งเต้านมและมะเร็งปากมดลูกมากขึ้น
๒. สตรีอายุ ๓๐ - ๖๐ ปี เข้ารับการตรวจคัดกรองมะเร็งเต้านมและมะเร็งปากมดลูกมากขึ้น
๓. สตรีอายุ ๓๐ - ๖๐ ปี ที่ตรวจพบสิ่งผิดปกติ ได้รับการส่งต่อและรับการรักษอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้อัตราการเกิดโรคมะเร็งเต้านมและมะเร็งปากมดลูกในระยะรุนแรงลดลง